

БИОМОРФОЛОГІЧНЕ ВИВЧЕННЯ ДЕЯКИХ ВИДІВ РОДУ *GENTIANA* L.

Глипка К.В., Якимів А.Б., Фемяк К.В.

*ДВНЗ «Ужгородський національний університет», біологічний факультет
вул. А. Волошина, 32, м. Ужгород, Закарпатська область, Україна*

Інтерес до лікарських рослин підвищується з кожним роком. Вони не застаріли і не втратили свого життєво важливого значення для людини, а навпаки. Це пояснюється тим, що лікарські препарати з рослин, як показала практика і великий досвід народу, найбільш безпечні і володіють лише слабо вираженими

побічними діями. На сьогоднішній день фітотерапія стала повноправною галуззю медицини і багато її положень підтвердилося лабораторними дослідженнями. Рослини виробляють велику кількість різних складних хімічних сполук, які не утворюються у тваринному організмі. Лікувальними властивостями володіють сполуки, які називаються «фармакологічно активними». Вони найбільш цінні, хоча рослини містять їх у мінімальних кількостях.

Вивчення перспективних лікарських рослин на сьогодні є надзвичайно важливим, адже актуальним є пошук альтернативних сировинних джерел біологічно-активних речовин тих традиційних видів рослин у природі, запаси яких виснажились і не дозволяють проводити їх заготівлі. Дуже багато видів лікарських рослин, що були і є широко використовуваними у лікарській практиці як дійсно ефективні природні засоби від найрізноманітніших хвороб, зараз, на жаль, знаходяться у природі в критичному стані, оскільки не встигають природньо відновлюватись.

Gentiana asclepiadea L. та *Gentiana verna* L. – види з широкою екологічною амплітудою. У Карпатах зустрічаються в різних висотних поясах, на ґрунтах з різним режимом зволоження та різними фізичними та хімічними властивостями. Важливим фактором, що визначає інтенсивність росту та розвитку особин *G. asclepiadea* та *G. verna* є освітлення. У *G. asclepiadea* найкращу схожість має насіння, висіяне на поверхню ґрунту. Із збільшенням глибини посіву кількість пророслого насіння зменшується. У *G. verna* збільшення глибини посіву на 1 см та 3 см не впливає на проростання насіння. Насіння, висіяне на глибину 5 см не сходить у обох видів. Передпосівна обробка вітамінами В, А, Е підвищила енергію проростання досліджуваних видів, а проростання насіння під впливом вітаміну РР зменшилось по відношенню до контролю. Під впливом перекису водню 1% кількість пророслого насіння *G. asclepiadea* різко збільшується. Очевидно, він сприяє пом'якшенню та покращенню аерації насіння цього виду. Досліджені популяції характеризуються високим рівнем насінневої продуктивності. Відсоток обнасінення на особину у *G. asclepiadea* коливається у межах 95,86-99,42.